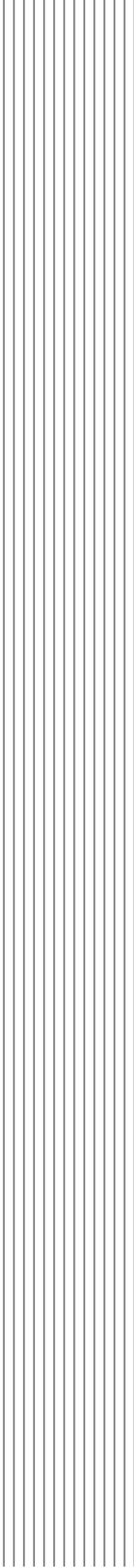

5

Inkomster

5 Inkomster

5.1 Inledning

Offentliga sektorns inkomster utgörs av skatter och övriga inkomster. Skatterna består till ca 66 procent av löneskatter, dvs. statlig och kommunal inkomstskatt, arbetsgivaravgifter och allmän pensionsavgift, 23 procent av skatt på varor och tjänster och 11 procent av kapital skatter. Den stora andelen löneskatter innebär att utvecklingen av skatterna till stor del beror på hur sysselsättning och timlön utvecklas. Utvecklingen av skatterna och övriga inkomster under prognosperioden, 2000–2004, framgår av tabell 5.1.

De periodiserade skatterna, som ligger till grund för den offentliga sektorns finansiella sparande och statsbudgetens inkomster, ökar under prognosperioden med 152 miljarder kronor. Den årliga ökningen varierar mellan 9 och 58 miljarder kronor. Den svaga utvecklingen 2001 förklaras dels av ändrade skatteregler 2001, dels av bortfallet av en tillfällig skatteintäkt 2000 om 8 miljarder kronor avseende Alectas, f.d. SPP, överskottsmedel (se vidare avsnitt 5.2.2). Korrigerat för dessa effekter uppgår förändringen mellan 2000 och 2001 till 38 miljarder kronor. Den stora ökningen 2003 förklaras till övervägande del av omläggningen av ålders- och förtidspensionssystemet, vilket ökar skatteintäkterna med knappt 13 miljarder kronor. Dessa intäkter innebär dock ingen budgetförstärkning eftersom de motsvaras av ökade pensionsutbetalningar på budgetens utgiftssida.

Den offentliga sektorns finansiella sparande, vilket är ett av regeringens budgetpolitiska mål, baseras på skatter redovisade enligt nationalräkenskaperna (NR). Skatterna enligt NR följer i stort utvecklingen av de periodiserade skatterna.

Tabell 5.1 Offentliga sektorns periodiserade skatter, offentliga sektorns inkomster enligt NR och statsbudgetens inkomster

Miljarder kronor och procent

	2000	2001	2002	2003	2004
Offentlig sektor, periodiserade skatter	1 131	1 140	1 181	1 239	1 283
Årlig förändring		9	41	58	44
<i>Procent</i>		0,8	3,6	4,9	3,5
Offentlig sektor, enligt nationalräkenskaperna					
Skatter	1 100	1 120	1 149	1 198	1 250
Övr. inkomster	138	128	131	138	145
Totalt	1 239	1 247	1 281	1 336	1 395
Årlig förändring					
Skatter		20	30	49	52
<i>Procent</i>		1,8	2,7	4,2	4,3
Statsbudgetens inkomster					
Skatter	673	661	662	682	715
Övr. inkomster	127	75	66	66	66
Totalt	800	735	728	749	781
Årlig förändring					
Skatter		-12	1	21	33
<i>Procent</i>		-1,8	0,1	3,1	4,8
Övriga inkomster		-53	-9	0	0
<i>Procent</i>		-41,4	-11,4	0,5	-0,5

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte.

De årliga förändringarna skiljer sig dock åt vilket förklaras av periodiseringsffekter. Dessa medför att NR-skatterna ökar något mer i början av perioden jämfört med de periodiserade skatterna. Periodiseringseffekterna beror i huvudsak på kapital skatter och då i synnerhet skatt på realisationsvinster.

Statsbudgetens skatteinkomster ökar under prognosperioden med 42 miljarder kronor. Nedgången i inkomsterna i början av perioden förklaras dels av beslutade skatteändringar, dels

av stora slutregleringar av kommunalskattemedel. Övriga inkomster på statsbudgeten minskar under prognosperioden med 61 miljarder kronor. Inkomsterna 2000 utgörs till största delen av delförsäljningen av Telia, men även av en stor engångsutdelning om 11 miljarder kronor från förvaltningsaktiebolaget Statum. För resterande år är inkomsterna tämligen stabila. De högre inkomsterna 2001 förklaras av en extrautdelning från Riksbanken.

I tabell 5.2 jämförs aktuell prognos med beräkningen till budgetpropositionen för 2001. Skatteintäkterna har räknats upp med 14 miljarder kronor 2000 och med mellan 5 och 7 miljarder kronor de övriga åren. Ökningen 2000 förklaras i huvudsak av uppreviderade löne- och kapitalsskatter. Även 2001 och 2002 har löneskatterna reviderats upp medan konsumtionsskatterna reviderats ned. Den ytterligare ökningen av löneskatterna 2003 förklaras främst av omläggningen av förtidspensionssystemet. Skatteförändringarna 2002 utgörs av det i denna proposition aviserade förslaget om stöd till sjöfart (se kapitel 7).

Tabell 5.2 Differenser jämfört med budgetpropositionen för offentliga sektorns periodiserade skatter, offentliga sektorns inkomster enligt NR samt statsbudgetens inkomster

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003
Offentliga sektorns periodiserade skatter	14	6	5	7
varav löneskatter	10	13	14	19
skatt på kapital	8	-1	-1	-2
konsumtionsskatter	-2	-3	-4	-5
restförda skatter m.m.	-2	-3	-3	-3
skatteförändringar			-1	-1
Offentliga sektorns inkomster enligt NR				
Skatter	25	9	8	7
Övriga inkomster	0	0	0	0
Statsbudgetens inkomster				
Skatter	19	10	-4	-9
Övriga inkomster	-1	9	0	2

Anm: Beloppen är avrundade och summerar därför inte.

Statsbudgetens skatteinkomster för åren 2002 och 2003 har räknats ned med 4 respektive 9 miljarder kronor. Förändringen förklaras i huvudsak av stora slutregleringar av skatter till kommunsektorn. Statsbudgetens övriga inkomster har räknats upp med 9 miljarder kronor 2001, vilket förklaras av nämnda extrautdelning från Riksbanken.

5.1.1 Antaganden om den makroekonomiska utvecklingen m.m.

Prognosen över skatteintäkterna baseras på de makroekonomiska förutsättningar som finns redovisade i bilaga 1, Svensk ekonomi. I tabell 5.3 redovisas de antaganden som har störst inverkan på skatteintäkterna samt förändringar i förhållande till budgetpropositionen för 2001.

Antalet arbetade timmar har reviderats upp 2002 och 2003. Det preliminära utfallet för lönesummans utvecklingstakt 2000 uppgår till 6,5 procent, vilket är 0,5 procentenheter högre jämfört med beräkningen till budgetpropositionen. Inflationen har justerats ned 2002 och 2003, vilket förklarar de lägre skiktgränserna.

Tabell 5.3 Antaganden och förändringar jämfört med budgetpropositionen

Timlön, arbetade timmar, utbetald lönesumma, hushållens konsumtionsutgifter och KPI: årlig procentuell förändring. Prisbasbelopp och skiktgräns: kronor

	2001	2002	2003	2004
Timlön	3,5	3,5	3,5	3,5
Differens BP2001	0,0	0,0	0,0	
Arbetade timmar	1,3	0,7	0,4	0,3
Differens BP2001	0,0	0,3	0,0	
Utbet. lönesumma	4,8	4,2	3,9	3,8
Differens BP2001	0,1	0,3	0,0	
Hushållens konsumtionsutgifter i löpande priser	3,3	3,6	4,0	4,0
Differens BP2001	-1,0	0,1	0,0	
KPI juni-juni	1,1	1,4	1,7	1,9
Differens BP2001	0,0	-0,3	-0,2	
Prisbasbelopp	36 900	37 400	37 900	38 500
Differens BP2001	0	0	-100	
Skiktgräns	252 000	259 800	268 600	278 500
Differens BP2001	0	-400	-1 000	
Övre skiktgräns	390 400	402 500	416 100	431 300
Differens BP2001	0	-600	-1 700	

5.1.2 Regeländringar

Utvecklingen mellan åren för de olika skatteslagen beror dels på de underliggande skattebasernas förändring, dels på beslutade eller föreslagna regeländringar. För att enklare kunna följa den underliggande utvecklingen av de olika skatteslagen redovisas därför i tabell 5.4 bruttoeffektterna av de viktigaste regeländringarna under prognosperioden. Beloppen visar den årligt tillkommande intäktsförändringen till följd av ändrade

Tabell 5.4 Bruttoeffekter av regeländringar

Miljarder kronor

	1999	2000	2001	2002
Statlig inkomstskatt	-5,7	-0,8	-2,3	1,3
Skiktgräns 25 %	-4,2			
Allm. pensionsavgift tak 7,5–8,06 BB	-0,2			
Fast belopp 200 kr	-1,3			1,3
Begränsat avdrag allm. pensionsavgift		1,4	1,7	
Skiktgräns 20 och 25 %		-2,2	-3,5	
Grundavdrag 0,24–0,27 BB			-0,4	
Reseavdrag 15–16 kr/mil			-0,1	
Kommunal inkomstskatt	-0,7	5,9	4,5	-1,3
Allm. pensionsavgift tak 7,5–8,06 BB	-0,3			
Allm. pensionsavgift 6,95–7,0 %		-0,1		
Medelutdebitering	-1,7	1,0	1,7	
Fast belopp 200 kr	1,3			-1,3
Begränsat avdrag allm. pensionsavgift		5,0	5,0	
Grundavdrag 0,24–0,27 BB			-2,0	
Reseavdrag 15–16 kr/mil			-0,2	
Kapitalskatt och skattereduktioner	-3,2	-15,8	-15,1	
Reduktion låg- och medelinkomsttagare	-3,2			
Reduktion allm. pensionsavgift		-15,8	-16,6	
Reavinstkatt privatbostäder 15–20 %			1,5	
Inkomstskatt företag	-2,5	2,5	-3,1	
Återföring periodiseringsfond		2,5	1,5	
Återföring skatteutjämningsreserv upphör			-2,1	
Förlängd periodiseringsfond 5–6 år	-2,5			
Avsättning periodiseringsfond 20–25 %			-2,5	
Socialavgifter och allm. pensionsavgift	0,9	-0,7	-0,9	
Allm. pensionsavgift tak 7,5–8,06 BB	0,9			
Allm. pensionsavgift 6,95–7,0 %		0,5		
Socialavgifter 33,06–32,92 %		-1,2		
Socialavgifter 32,92–32,82 %			-0,9	
Egendomsskatter	-2,0	-0,6	-3,0	
Markvärde vattenkraft 2,21–0,5 %	-1,2			
Hyreshus, bostadsdel 1,5–1,3 %	-0,8		1,1	
Hyreshus, bostadsdel 1,3–1,2 %		-0,4	0,6	
Återinfört omräkningsförfarande			6,5	
Hyreshus, bostadsdel 1,5–0,7 %			-4,6	
Hyreshus, bostadsdel 1989/90 1,2–0,6 %		-0,2	0,2	
Småhus 1,5–1,2 %			-3,6	
Begränsningsregel fastighetsskatt			-0,5	
Höjt fribelopp förmogenhetsskatt			-2,7	
Energiskatter	1,7	3,3		
Höjda energiskatter		1,8		
Sänkta energiskatter jordbruk		-0,1	-0,3	
Höjd CO ₂ -skatt med 15 %			1,0	
Höjd el-skatt med 1,8 öre/kWh			2,3	
Höjd dieselskatt med 10 öre/liter			0,3	
Övrigt	-0,5	-3,9	-1,3	
Avfallsskatt		1,3		
Återköp egna aktier		-0,5		
Anställningsstöd långtidsarbetslösa		-1,3	-0,5	
Kompetensutveckling			-1,2	
Bredbandsanslutning			-0,8	
Moms personbefordran 12–6 %			-1,0	
Ej försäljningsskatt lätta lastbilar m.m.			-0,3	
Höjd skatt äldre dieselpersonbilar			0,2	
Sjöfartsstöd				-1,3

Anm: BB avser prisbasbelopp. Beloppen avseende periodiseringsfond inkluderar även egenföretagare.

skatteregler. Som framgår av tabell 5.4 påverkas den kommunala inkomstskatten av regeländ-

ringar samtliga år under perioden 1999–2002. Den aktuella prognosen över den kommunala inkomstskatten uppvisar en stor variation mellan åren, bl.a. till följd av dessa regeländringar. Den underliggande utvecklingen, exklusive regeländringar och Svenska kyrkans skiljande från staten, är betydligt jämnare. Av tabell 5.5 framgår att den kommunala inkomstskatten beräknas ha ökat med 11,9 miljarder kronor mellan 1999 och 2000. Den underliggande förändringen uppgår däremot till 17,9 miljarder kronor.

Tabell 5.5 Kommunal inkomstskatt: årlig förändring 1999–2002

Miljarder kronor

	1999	2000	2001	2002
Årlig förändring	16,8	11,9	19,3	12,7
Regeländringar	0,7	-5,9	-4,5	1,3
Svenska kyrkan		11,9		
Underliggande årlig förändring	17,5	17,9	14,8	14,0

Det är viktigt att understryka att de redovisade beloppen avser periodiserade bruttoeffekter, dvs. storleken på den initiala skatteändringen. Indirekta effekter på offentliga utgifter och andra skattebaser via förändringar i löner, priser och vinster beaktas inte. Effekterna på de kassamässiga inkomsterna och NR-inkomsterna är i regel mindre införandeåret eftersom bl.a. uppborädsförskjutningar och jämkningar måste beaktas.

5.1.3 Osäkerheten i skatteberäkningarna

Osäkerheten i bedömningen av olika skattebasers utveckling varierar kraftigt. Prognoser på lönebaserade skatter och konsumtionsskatter är beroende av hur väl makroantaganden om selsättning, konsumtion etc. stämmer överens med den faktiska utvecklingen. I grova drag innebär en procentenhets förändring av lönesumman att basen förändras med 8–10 miljarder kronor och skatteintäkterna med 5–6 miljarder kronor. Om den privata konsumtionen förändras med 1 procent leder det till förändrade momsintäkter om ca 1,2 miljarder kronor.

För kapitalbaserade skatter är osäkerheten betydligt större. Särskilt hushållens realisationsvinster och bolagens inkomstskatt är svårbedömda. På några få år kan skattebasen för realisationsvinster fördubblas eller halveras. Som exempel kan nämnas att realisationsvinsterna ökat med nästan 400 procent sedan 1995, vilket innebär att skatteintäkterna ökat med ca 25 mil-

jarder kronor under motsvarande period. År 1999 uppgick realisationsvinsterna till 103 miljarder kronor, vilket motsvarar drygt 5 procent av BNP. Detta är betydligt över genomsnittet för de senaste 10 åren, då realisationsvinsterna uppgått till ca 3 procent. En nedgång till en mer långsiktig nivå skulle innebära att skatteintäkterna minskar med ca 13 miljarder kronor. Detta kan sättas i relation till den del av överskottet i det finansiella sparandet som kan avsättas för skattereformer.

5.2 Offentliga sektorns skatter – periodiserad redovisning

Den periodiserade redovisningen visar de skatter som avser ett visst inkomstår. Dessa skatter har en direkt koppling till det aktuella årets skatteregler och de makroekonomiska förutsättningarna i form av timlön, sysselsättning, inflation m.m. I tabell 5.6 redovisas den offentliga sektorns skatteintäkter.

5.2.1 Inkomstskatt hushåll

Med början inkomståret 2000 inleddes en skattereform som innebär att löntagare och övriga personer med pensionsgrundande inkomst genom en skattereduktion kompenseras för effekterna av den allmänna pensionsavgiften. Skattereduktionen kombineras med en slopad avdragsrätt för avgiften vid beräkningen av kommunal och statlig inkomstskatt. För att den begränsade avdragsrätten inte skall öka det statliga skatteuttaget höjs både den lägre och den högre skiktgränsen för uttag av 20 respektive 25 procent statlig inkomstskatt. Samtidigt påbörjades en förändring som minskar antalet skattskyldiga som betalar statlig inkomstskatt. Syftet är att andelen skattskyldiga med förvärvsinkomster skall minska till 15 procent.

År 2000 genomfördes ett första steg av reformen genom en skattereduktion om 25 procent och en begränsning av avdraget till 75 procent, med sammanhängande justeringar av skiktgränserna. Dessutom höjdes den lägre skiktgränsen ytterligare så att andelen skattskyldiga med förvärvsinkomster som betalar statlig inkomstskatt minskade till ca 18 procent.

År 2001 genomfördes ett andra steg av reformen genom att skattereduktionen höjdes till motsvarande 50 procent av den allmänna pensionsavgiften. Samtidigt begränsades avdraget till 50 procent av avgiften och skiktgränserna höjdes på motsvarande sätt. Därutöver justerades den nedre skiktgränsen ytterligare för att minska andelen skattskyldiga med förvärvsinkomster som betalar statlig inkomstskatt. I kombination med höjningen av grundavdragen beräknas det medföra att andelen minskar till ca 16 procent 2001.

Statlig inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	29,6	32,3	32,1	35,1	36,7	38,0
Diff. BP2001	0,8	2,4	2,6	2,3	1,8	

Trots höjningen av den lägre skiktgränsen beräknas den statliga skatten ha ökat med 2,7 miljarder kronor mellan 1999 och 2000. De lägre intäkterna 2001 beror på att den nedre skiktgränsen höjdes ytterligare. Ökningen 2002–2004 beror främst på högre reallöner. Den relativt stora ökningen 2002 förklaras av att det fasta beloppet om 200 kronor åter blir en statlig inkomstskatt.

Förändringen jämfört med beräkningen till budgetpropositionen förklaras av högre lönesumma.

Skatt på kapitalinkomster

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	25,2	28,8	21,1	20,8	19,6	18,6
Diff. BP2001	2,9	6,4	-0,3	-0,2	-1,6	

Den statliga skatten på kapitalinkomster utgörs av nettot av skatt på inkomsträntor, realisationsvinster och skattereduktion för utgiftsräntor m.m. Skatteintäkterna 2000 beräknas ha ökat med 3,6 miljarder kronor jämfört med 1999, främst på grund av högre realisationsvinster.

År 2001 höjs den effektiva skatten på realisationsvinster avseende privatbostäder från 15 till 20 procent, vilket förväntas öka skatteintäkterna

Tabell 5.6 Offentliga sektorns skatteintäkter 1999–2004

Miljarder kronor

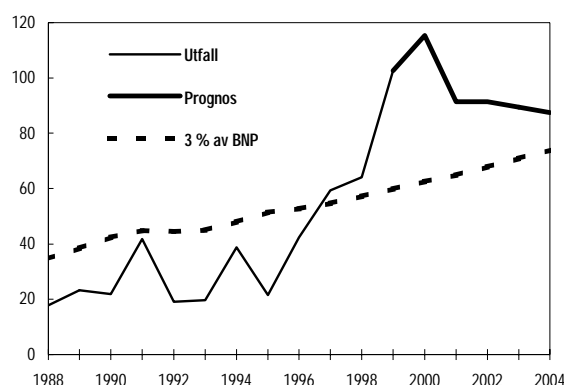
Inkomstår	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Inkomstskatter	443,1	459,0	442,6	458,5	491,3	511,4
<i>Hushåll</i>	<i>375,3</i>	<i>378,5</i>	<i>372,8</i>	<i>387,2</i>	<i>415,8</i>	<i>430,9</i>
Kommunal skatt	323,2	335,0	354,3	367,0	396,5	412,3
Statlig skatt	29,6	32,3	32,1	35,1	36,7	38,0
Skatt på kapital	25,2	28,8	21,1	20,8	19,6	18,6
Skattereduktioner m.m.	-2,6	-17,6	-34,8	-35,7	-37,0	-37,9
<i>Företag</i>	<i>63,8</i>	<i>76,3</i>	<i>65,6</i>	<i>67,0</i>	<i>71,1</i>	<i>74,9</i>
Inkomstskatt	53,5	63,4	51,1	53,4	56,2	58,5
Avkastningsskatt	10,7	12,7	14,3	13,5	14,8	16,3
Skattereduktioner m.m.	-0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>Övriga inkomstskatter</i>	<i>4,0</i>	<i>4,2</i>	<i>4,2</i>	<i>4,2</i>	<i>4,3</i>	<i>4,3</i>
Socialavgifter och allmän pensionsavg.	351,6	372,7	388,6	404,6	420,4	436,0
Arbetsgivaravgifter	271,5	288,3	301,3	314,0	326,1	338,6
Egenavgifter	7,4	7,6	8,0	8,4	8,7	9,1
Allmän pensionsavgift	60,0	63,5	66,0	68,3	71,1	73,3
Särskild löneskatt	18,7	19,1	19,4	20,2	20,9	21,7
Nedsättningar	-5,9	-5,9	-6,1	-6,3	-6,5	-6,7
Skatt på egendom	38,6	38,5	37,6	39,6	40,7	41,7
Fastighetsskatt	23,3	23,2	23,2	24,8	25,6	26,2
Förmögenhetsskatt	8,6	7,9	7,1	7,3	7,5	7,8
Arvs- och gåvoskatt	2,2	2,5	2,6	2,6	2,7	2,7
Stämpelskatt	4,5	4,9	4,8	4,9	4,9	5,0
Skatt på varor och tjänster	254,8	265,6	279,4	287,7	296,5	303,4
Mervärdesskatt	172,9	181,3	188,9	196,8	205,4	213,1
Tobaksskatt	7,4	7,7	7,7	7,8	7,8	7,6
Skatt på etylalkohol	4,7	4,9	4,7	3,9	3,3	2,7
Skatt på vin m.m.	3,5	3,6	3,7	3,8	3,8	3,7
Skatt på öl	2,5	2,4	2,5	2,6	2,4	2,3
Skatt på energi	50,4	50,4	55,3	55,9	56,6	56,9
Skatt på vägtrafik	6,6	7,0	7,8	7,9	7,9	8,0
Skatt på import	3,6	3,8	4,0	4,2	4,4	4,2
Övrigt	3,3	4,5	4,8	4,9	4,9	4,9
Restförda skatter m.m.	-0,3	-4,8	-8,3	-9,2	-9,6	-9,6
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 087,8	1 131,0	1 139,8	1 181,2	1 239,3	1 282,8
Varav						
Kommunalskatt	323,2	335,0	354,3	367,0	396,5	412,3
Avgifter till pensionssystemet m.m.	110,3	147,3	153,8	159,8	166,1	172,0
Statens skatteintäkter	654,3	648,7	631,7	654,3	676,6	698,5

med 1,5 miljarder kronor. De totala skatteintäkterna förväntas emellertid minska fr.o.m. 2001 beroende på lägre realisationsvinster och högre utgiftsräntor.

Diagram 5.1 visar utfallet av realisationsvinster 1988–1999 samt den beräknade utvecklingen 2000–2004. I diagrammet visas också realisationsvinsternas genomsnittliga andel av BNP under de senaste tio åren (3 procent av BNP). Realisationsvinsterna 1999 och prognosen för 2000 är väsentligt högre än den långsiktiga nivån, uttryckt som andel av BNP. År 2001 förväntas realisationsvinsterna minska, bl.a. mot bakgrund av det senaste årets nedgång på aktiemarknaden. Prognosen avseende 2002–2004 utgår från att realisationsvinsterna successivt anpassas till den långsiktiga nivån.

Diagram 5.1 Beskattningsbara realisationsvinster och 3 procent av BNP 1998-2004

Miljarder kronor

Anm: I beräkningen av den långsiktiga nivån har beaktats att endast en viss andel av de totala vinsterna är beskattningsbara.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen för 2001 har intäkterna reviderats upp 1999 och 2000, främst till följd av högre realisationsvinster. Realisationsvinsterna uppgick 1999 till 103 miljarder kronor, vilket är knappt 13 miljarder kronor mer än i beräkningen till budgetpropositionen. För 2000 beräknas realisationsvinsterna ha uppgått till 115 miljarder kronor, vilket är 19 miljarder kronor mer än i beräkningen till budgetpropositionen. Uppjusteringen har gjorts utifrån hushållens kompletteringsbetalningar. Det senaste årets nedgång på aktiemarknaden har medfört att prognosen för 2001 justerats ned. För åren 2002 och framåt har realisationsvinsterna anpassats mot den långsiktiga relationen till BNP.

Kommunal inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	323,2	335,0	354,3	367,0	396,5	412,3
Diff. BP2001	-0,5	2,5	4,9	5,3	10,1	

Den kommunala inkomstskatten är framför allt beroende av hur timlön, sysselsättning och beskattade transfereringar utvecklas. Från och med 2000 tillhör Svenska kyrkan inte längre den offentliga sektorn. Trots att kyrkoskatten har avskaffats, vilket för 2000 innebar ett bortfall om 11,9 miljarder kronor, beräknas intäkterna ha ökat med nästan 12 miljarder kronor mellan 1999 och 2000. Av denna ökning förklaras 5 miljarder kronor av den reducerade avdragsrätten för allmän pensionsavgift och 1 miljard kronor av en högre medelutdebitering 2000.

År 2001 ökar den kommunala inkomstskatten med 19 miljarder kronor. Av denna ökning förklaras 3 miljarder kronor av nettot av höjt grundavdrag och reducerad avdragsrätt för allmän pensionsavgift. Högre medelutdebitering förklarar 1,7 miljarder kronor av ökningen. Ökningstakten sjunker 2002 dels på grund av att sysselsättningsökningen väntas avta, dels till följd av att det fasta beloppet om 200 kronor inte längre skall utgöra en kommunal inkomstskatt. År 2003 beräknas intäkterna öka med nästan 30 miljarder kronor. Av ökningen beror ca 13 miljarder kronor på omläggningen av ålders- och förtidspensionssystemet.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen ökar intäkterna över hela prognosperioden. Ökningen 2000 beror främst på högre lönesumma, sjukersättningar och pensioner, vilket också ökar intäkterna framöver. Kommunalskatten förväntas öka ytterligare 2001–2003 jämfört med budgetpropositionen, främst beroende på högre medelutdebitering och sjukersättningar. Av ökningen 2003 förklaras 3 miljarder kronor av omläggningen av förtidspensionssystemet.

Skattereduktioner m.m.

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	-2,6	-17,6	-34,8	-35,7	-37,0	-37,9
Diff. BP2001	0,2	0,4	0,3	0,3	0,1	

Under skattereduktioner m.m. redovisas nettot av skattereduktioner och ett antal beloppsmässigt mindre skatter. På intäktssidan redovisas skattetillägg, förseningsavgift och expansionsfondsskatt. Skattereduktioner utgörs av skattereduktion för reparation, om- och tillbyggnad (ROT), skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare, reducerad fastighetsskatt samt fr.o.m. 2000 skattereduktion för allmän pensionsavgift. Möjligheten att erhålla ROT-avdrag upphörde den 31 mars 1999.

Nettot av skattereduktioner m.m. visar ett underskott under hela perioden. Underskottet 1999 förklaras av skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare, vilken uppgick till 3,4 miljarder kronor. År 2000 tillkommer skattereduktion för allmän pensionsavgift, som beräknas ha uppgått till 15,9 miljarder kronor. Åren därefter stiger underskotten till följd av höjd reduktion för allmän pensionsavgift från 25 till 50 procent av den debiterade avgiften. Från och med 2002 beräknas skattereduktionen för allmän pensionsavgift öka till följd av lönesummans utveckling.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen minskar underskotten 1999–2003. Skattetilläggen blev högre än beräknat 1999, vilket höjer prognosen framöver. Högre timlön medför lägre skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare fr.o.m. 2000. Emellertid ökar också allmän pensionsavgift till följd av högre lönesumma, vilket ökar skattereduktionen fr.o.m. 2001.

5.2.2 Inkomstskatt företag

Inkomstskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	53,5	63,4	51,1	53,4	56,2	58,5
Diff. BP2001	2,6	2,1	0,4	0,5	0,5	

Mellan 1999 och 2000 beräknas intäkterna ha ökat med 9,9 miljarder kronor, detta trots att nära 3 miljarder kronor av inkomstskatten 1999 utgjordes av extraordinära intäkter.¹³ År 2000 förstärks ett stort antal företags resultat av tillgodohavanden och återbetalningar av pensionsmedel från försäkringsgivaren Alecta, f.d. SPP. Effekten på inkomstskatten av de återförda pensionsmedlen har uppskattats till 8 miljarder kronor. Intäkterna 2000 beräknas ha ökat med ytterligare 2,5 miljarder kronor på grund av att tidigare gjorda avsättningar till periodiseringsfonder återförs till beskattning fr.o.m. detta år. Den underliggande vinstutvecklingen 2000 antas ha varit drygt 5 procent.

År 2001 beräknas inkomstskatten minska med drygt 12 miljarder kronor. Nedgången förklaras dels av de extraordinära intäkterna under 2000, pensionsmedlen från Alecta, dels av två tidigare beslutade förändringar i regelverket. Från och med 2001 upphör återföringar från skatteutjämningsreserver, vilket beräknas minska intäkterna med 2,1 miljarder kronor. Vidare beräknas intäkterna minska med 2,5 miljarder kronor på grund av att avdragstaket för avsättning till periodiseringsfonder höjs från 20 till 25 procent av inkomsten fr.o.m. 2001. Företagens vinster antas minska med drygt 2 procent under 2001. Skatteintäkterna utvecklas i en jämnare takt åren 2002–2004. Den årliga ökningen av inkomstskatten varierar mellan 2,3 och 2,8 miljarder kronor, vilket motsvarar en antagen årlig vinstutveckling med mellan 4 och 5 procent.

Inkomstskatten 1999 underskattades i beräkningen till budgetpropositionen. Även intäkterna för 2000–2004 har reviderats upp i jämförelse med beräkningen till budgetpropositionen. Den

¹³ Skatt på den realisationsvinst som uppkom vid det statliga bolagets Statstums försäljning av aktieinnehavet i Pharmacia & Upjohn.

högre prognosen för inkomstskatten 2000, som delvis fått genomslag efterföljande år, baseras på företagens kompletteringsbetalningar.

Avkastningsskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	10,7	12,7	14,3	13,5	14,8	16,3
Diff. BP2001	0,1	-0,1	-0,7	-2,3	-1,6	

Avkastningsskatten 1999 uppgick till 10,7 miljarder kronor. År 2000 beräknas skatteintäkterna ha ökat med 2 miljarder kronor. De högre intäkterna förklaras av stigande värde på livbolagens tillgångar, till följd av den positiva utvecklingen på kapitalmarknaden under 1999. Mellan 2000 och 2001 beräknas intäkterna öka med 1,7 miljarder kronor, främst beroende på att den genomsnittliga statslåneräntan 2000 blev 0,45 procentenheter högre än föregående år. År 2002 beräknas intäkterna minska med 0,8 miljarder kronor. Även denna förändring förklaras av den genomsnittliga statslåneräntan, som antas bli 0,6 procentenheter lägre 2001. Åren 2003–2004 beräknas intäkterna öka med ca 1,5 miljarder kronor per år beroende på en högre statslåneränta och en ökning av livbolagens tillgångar.

Skatteintäkterna för 1999 och 2000 har endast förändrats marginellt i förhållande till beräkningen till budgetpropositionen. Intäkterna för åren 2001 och framåt har reviderats ned med ca 0,7 miljarder kronor, till följd av en sämre utveckling på aktiemarknaden under den senare delen av 2000 än vad som antogs i budgetpropositionen. Intäkterna 2002 och 2003 har reviderats ned ytterligare, beroende på att antagandet om den genomsnittliga statslåneräntan 2001 och 2002 nu är lägre än i beräkningen till budgetpropositionen.

5.2.3 Socialavgifter och allmän pensionsavgift

Arbetsgivaravgifter, egenavgifter och särskild löneskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning varav	291,7	309,2	322,6	336,3	349,3	362,6
arb.giv.avg	271,5	288,3	301,3	314,0	326,1	338,6
egenavg.	7,4	7,6	8,0	8,4	8,7	9,1
särsk.lönsk.	18,7	19,1	19,4	20,2	20,9	21,7
nedsättning	-5,9	-5,9	-6,1	-6,3	-6,5	-6,7
Diff. BP2001	0,0	2,4	2,8	4,0	4,0	

Socialavgifterna består av arbetsgivaravgifter, egenavgifter och särskild löneskatt. År 2001 utgår arbetsgivaravgifter med 32,82 procent, egenavgifter med 31,01 procent och särskild löneskatt med 24,26 procent. Utvecklingen av intäkterna beror framförallt på timlön, sysselsättning och inkomst av näringsverksamhet. År 2000 ökade socialavgifterna med 17,5 miljarder kronor jämfört med 1999. Ökningen förklaras till stor del av lönesummans starka tillväxt. För åren fram till och med 2004 beräknas intäkterna öka med ca 13–14 miljarder kronor per år. Utvecklingen följer i stort den antagna förändringen i lönesumman.

Nedsättning av arbetsgivaravgifter och egenavgifter medges under vissa förutsättningar för nyanställningar i små och medelstora företag. Totalt uppgår stödet till 5,9 miljarder kronor 2000 och förväntas under prognosperioden öka med 0,8 miljarder kronor.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen för 2001 ökar intäkterna med 2,4 miljarder kronor 2000 och 2,8 miljarder kronor 2001. Knappt 2 miljarder kronor av ökningen förklaras av högre lönesumma medan 0,5–1 miljarder kronor utgörs av högre särskild löneskatt. År 2002 och 2003 ökar intäkterna med 4 miljarder kronor per år, främst till följd av högre sysselsättning och timlön.

Allmän pensionsavgift

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	60,0	63,5	66,0	68,3	71,1	73,3
Diff. BP2001	0,0	0,3	0,4	0,6	0,9	

Allmän pensionsavgift betalas av fysiska personer och utgår på lön och skattepliktiga transfereeringar exklusive pensioner. Avgiftssatsen 2001 är 7,0 procent och utgår på inkomster upp till och med 8,07 gånger det förhöjda prisbasbeloppet. Intäktsförändringen över åren följer i stort utvecklingen av lönesumman.

År 2000 är intäkterna 0,3 miljarder kronor högre än i beräkningen till budgetpropositionen. Upprevideringen av intäkterna 2001–2004 förklaras av en högre lönesumma.

5.2.4 Egendomsskatter

Förmögenhetsskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	8,6	7,9	7,1	7,3	7,5	7,8
Diff. BP2001	0,3	-0,8	-1,0	-1,1	-1,1	

Förmögenhetsskatten uppgick 1999 till 8,6 miljarder kronor. År 2000 beräknas intäkterna ha minskat till följd av att aktieindex på Stockholmsbörsen vid årsskiftet var 12 procent lägre än vid motsvarande tid föregående år.

Intäkterna förväntas minska ytterligare 2001 till följd av att fribeloppet för uttag av förmögenhetsskatt har höjts från 900 000 kronor till 1 000 000 kronor för ensamstående och till 1 500 000 kronor för sambeskatade.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen minskar intäkterna över hela prognosperioden till följd av nedjusteringen 2000.

Fastighetsskatt

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos				
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	23,3	23,2	23,2	24,8	25,6	26,2
Diff. BP2001	0,0	0,1	0,1	0,9	1,0	

Fastighetsskatt tas ut på småhus, flerfamiljshus, lokaler och industrifastigheter. Prognosen utgår från antaganden om hur priserna och bestånden utvecklas för de olika fastighetskategorierna. I tabell 5.7 redovisas prisantaganden på småhus i nuvarande beräkning jämfört med tidigare beräkningar. Prisutvecklingen 1996–2000 beskriver hur mycket taxeringsvärdena förväntas öka i genomsnitt i riket när frysningen upphör 2001. I nuvarande beräkning är uppräkningsgraden 35,1 procent vilket är oförändrat jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2001. Däremot upprevideras prisutvecklingen 2000–2001, vilket påverkar omräkningstalet för 2002. Uppjusteringen beror på en fortsatt stark utveckling av småhuspriserna.

Tabell 5.7 Prisutveckling på småhus

Procentuell förändring

	1996–2000	2000–2001
Aktuell beräkning	35,1	7,0
BP2001	35,1	2,0
VP2000	30,8	1,5
BP2000	26,5	1,5

Anm: Omräkningstalet bestäms av prisutvecklingen juli–juni.

I beräkningen av de totala intäkterna från fastighetsskatten har det återinförda omräkningsförfarandet beaktats. Prisutvecklingen 1996–2000 får därmed genomslag 2001 samtidigt som skattesatserna för småhus och flerfamiljshus sänkts till 1,2 respektive 0,7 procent.

De totala skatteintäkterna är i stort sett oförändrade 1999–2001. År 2002 beräknas intäkterna öka med 1,6 miljarder kronor, främst beroende på den ovan nämnda prisutvecklingen. Återstående prognosår beräknas intäkterna öka med 0,6–0,8 miljarder kronor per år. Tabell 5.8 redovisar skatteintäkterna för de olika fastighetskategorierna.

Tabell 5.8 Fastighetsskatt fördelat på fastighetstyp

Miljarder kronor

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Småhus	13,2	13,2	13,8	14,9	15,3	15,7
Flerfamiljshus	5,1	4,8	4,0	4,3	4,5	4,6
Lokaler	3,2	3,4	3,6	3,8	4,0	4,1
Industrier	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8

Småhus och bostadsdelen i flerfamiljshus svarar för knappt 80 procent av de totala skatteintäkterna. Intäkterna från lokaler beräknas öka med 0,9 miljarder kronor mellan 1999 och 2004. Intäkterna från industrifastigheter, som inte omfattas av omräkningsförfarandet, beräknas till 1,8 miljarder kronor under samtliga år.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen för 2001 ökar intäkterna 2002 och 2003 med ca 1 miljard kronor per år beroende på ett högre antagande om prisutvecklingen på bostadsfastigheter.

Stämpelskatt

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			2004
			2001	2002	2003	
Aktuell beräkning	4,5	4,9	4,8	4,9	4,9	5,0
Diff. BP2001	0,0	0,1	0,3	0,3	0,3	

Stämpelskatt utgår vid förvärv av fast egendom (lagfart) och beviljande av in-teckningar. Intäkterna är beroende av omsättningen och prisutvecklingen på fastighetsmarknaden. År 2000 ökade intäkterna med 0,3 miljarder kronor jämfört med 1999. Ökningen förklaras främst av stigande fastighetspriser.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen för 2001 har stämpelskatten justerats upp till följd av en högre prisnivå på fastigheter.

Arvs- och gåvoskatt

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			2004
			2001	2002	2003	
Aktuell beräkning	2,2	2,5	2,6	2,6	2,7	2,7
Diff. BP2001	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	

Intäkterna från arvs- och gåvoskatt blev 2,5 miljarder kronor 2000 vilket är 0,3 miljarder kronor mer än i beräkningen till budgetpropositionen för 2001. De mycket höga tillgångspriserna förklarar underskattningen. Prognosen för 2001–2004 har justerats upp med 0,3 miljarder kronor på basis av utfallet 2000.

5.2.5 Skatt på varor och tjänster

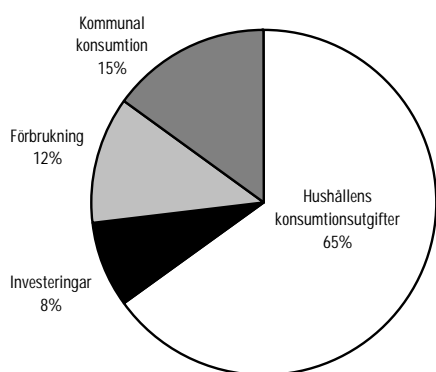
Mervärdesskatt

Miljarder kronor

	Utfall 1999	Prognos				2004
		2000	2001	2002	2003	
Aktuell beräkning	172,9	181,3	188,9	196,8	205,4	213,1
Diff. BP2001	-0,4	-2,2	-3,3	-3,2	-3,3	

Mervärdesskatten uppgick 1999 till 172,9 miljarder kronor. Under prognosperioden beräknas intäkterna öka med ca 8 miljarder kronor per år. Sammanlagt innebär det att intäkterna ökar med ca 40 miljarder kronor under perioden 1999–2004.

Utvecklingen av mervärdesskatten är till stor del beroende av hushållens konsumtionsutgifter då dessa förklarar 65 procent av intäkterna. De intäkter som inte härrör från hushållens konsumtion avser skatt på investeringar och insatsförbrukning i icke mervärdesskattepliktiga företag samt insatsförbrukning och investeringar i kommunsektorn. Diagram 5.2 illustrerar fördelningen av mervärdesskatten 2000 uppdelad efter användning. Fördelningen är relativt stabil över åren. Fördelningen av konsumtionen på olika varugrupper har betydelse för hur intäkterna utvecklas. En större andel konsumtion av högbeskattade varor ökar intäkterna från mervärdesskatten även om de totala konsumtionsutgifterna är konstanta.

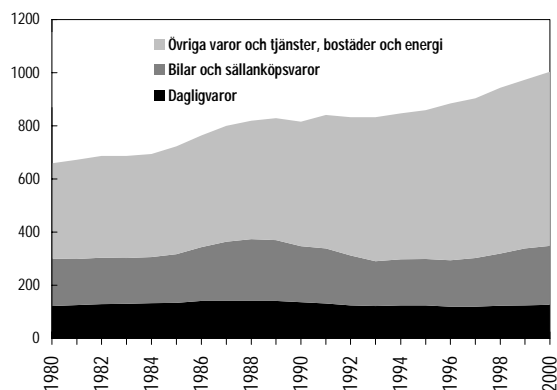
Diagram 5.2 Mervärdesskatt uppdelad efter användning

Anm: Företags och kommunsektorns investeringar är sammanslagna i diagrammet.

I diagram 5.3 visas hushållens konsumtionsutgifter 1980–2000 i 2000 års priser. Konsumtionsutgifterna är uppdelade i varugrupperna: dagligvaror, bilar och sällanköpsvaror samt övriga varor, övriga tjänster, bostäder och energi.

Diagram 5.3 Hushållens konsumtionsutgifter uppdelade i varugrupper

Miljarder kronor

Av diagrammet framgår tydligt att konsumtionen av dagligvaror ligger på en relativt jämn nivå under hela perioden medan konsumtionen av bilar och sällanköpsvaror varierar med konjunkturen. Dagligvaror mervärdesbeskattas med 12 procent medan bilar och sällanköpsvaror mervärdesbeskattas med 25 procent. Intäkterna från mervärdesskatten har därför en tendens att variera kraftigare med konjunkturella svängningar i ekonomin än vad de underliggande konsumtionsutgifterna gör.

Skillnaden i utvecklingstakt mellan hushållens konsumtionsutgifter och intäkter från mervärdesskatten var särskilt stor 1999. Hushållens konsumtionsutgifter ökade med 4,5 procent medan intäkterna ökade med 6,6 procent på

grund av ändrat konsumtionsbeteende mot mer högbeskattade varor. År 2000 var motsvarande siffror 3,8 respektive 4,6 procent, vilket skulle kunna tyda på en viss avmattning av konjunkturen. Denna bild förtydligas om man enbart studerar ökningen fjärde kvartalet 2000 jämfört med fjärde kvartalet 1999. Konsumtionsutgifterna ökade då med 1,3 procent medan skatteintäkterna var oförändrade.

Diagram 5.3 visar också en relativt jämn uppåtgående trend av konsumtionsutgifter för gruppen övriga varor m.fl. Detta förklaras främst av en ökad konsumtion av bostäder och övriga tjänster. Bland övriga tjänster dominerar catering (restaurangutgifter), men även teletjänster och samhällsservice bidrar till trenden av ökande konsumtionsutgifter.

I jämförelse med beräkningen till budgetpropositionen för 2001 är intäkterna i den aktuella beräkningen ca 2 miljarder kronor lägre för innevarande år samt ca 3 miljarder kronor lägre för kommande prognosår. Den huvudsakliga orsaken till nedrevideringen är att hushållens konsumtionsutgifter fjärde kvartalet 2000 varit oväntat låga. Samtidigt med nedrevideringen ökar osäkerheten i prognosen. Detta för att olika förklaringar till den minskande konsumtionen ger olika implikationer för prognosen. Den centrala frågan är om det svaga utfallet är en tillfällig nedgång eller om det är en indikation på en svagare konjunktur.

Tobaksskatt

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	7,4	7,7	7,7	7,8	7,8	7,6
Diff. BP2001	0,0	0,2	0,1	0,2	0,3	

Intäkterna från tobaksskatten uppgick till 7,7 miljarder kronor 2000. För de första tre prognosåren antas en svagt uppåtgående trend som bryts 2004 på grund av att införselkvoterna för tobak antas utökas enligt gällande rårdsdirektiv. Senast den 1 januari 2004 skall Sverige införa samma införselregler som gäller för övriga EU-länder. Idag är den tillåtna mängden en privatperson får föra in i landet utan att betala svensk punktskatt: 400 st. cigaretter *eller* 200 st. cigariller *eller* 100 st. cigarrer *eller* 550 gram röktoak.

Den 1 januari 2004 utökas detta till: 800 cigaretter *och* 400 cigariller *och* 200 cigarrer *samt* 1000 gram röktnobak.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen är det en upprevidering av intäkterna med 0,1–0,3 miljarder kronor.

Alkoholskatt

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	10,7	10,8	10,9	10,4	9,5	8,7
Diff. BP2001	0,0	0,2	0,4	-0,3	-1,5	

Under alkoholskatt redovisas skatt på etylalkohol, skatt på vin, skatt på andra jästa drycker än vin och öl, skatt på mellanklassprodukter samt skatt på öl. Alkoholskatten uppgick 2000 till 10,8 miljarder kronor. År 2001 beräknas intäkterna öka något för att under efterföljande prognosår minska till följd av en upptrappning av införselkvoterna för alkohol, dvs. en upptrappning av den mängd alkohol en privatperson får föra in i landet utan att betala svensk punktskatt. Den totala minskningen av intäkterna på grund av kommande införselregelförändringar kan möjligen lindras om det samtidigt görs skattesatsjusteringar. Uppskattningsvis gäller detta främst för alkoholslaget etylalkohol. Sådana skattesatsjusteringar tas dock ej hänsyn till i aktuell beräkning.

I beräkningen till budgetpropositionen för 2001 togs endast hänsyn till effekterna av de ändringar i införselregler för alkohol som skedde den 1 juli 2000 samt den 1 januari 2001. Senast den 1 januari 2004 gäller dock för alkohol liksom för tobak, att Sverige skall tillämpa samma införselregler som gäller för övriga EU-länder.

Tabell 5.9 Införselkvoter 2001–2004

Liter				
	2001	2002	2003	2004
Sprit	1	2	5	10
Starkvin	6	6	6	20
Vin	26	26	52	90
Öl	32	32	64	110

Anm: Av 90 liter vin som får föras in 2004 får max 60 liter vara mousserande.

Enligt gällande rådskdirektiv skall införselkvoterna trappas upp successivt för att den 1 januari 2004 överensstämmer med dem som gäller för

övriga EU-länder. Den aktuella beräkningen tar hänsyn till detta och antar den upptrappning av införselkvoterna som redovisas i tabell 5.9.

Till följd av skillnaderna i beräkningsgrund uppstår således en negativ avvikelse för 2002 samt 2003 gentemot beräkningen till budgetpropositionen. Samtidigt har denna effekt motverkats av en uppjustering av intäkterna beroende på höga utfall under 2000. En förklaring till de höga utfallen är att konjunkturläget bidragit till att öka den inhemska efterfrågan.

Skatt på energi

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	50,4	50,4	55,3	55,9	56,6	56,9
Diff. BP2001	0,0	0,0	-0,3	-0,5	-0,6	

För 2001–2004 beräknas intäkterna från skatten på energi öka med sammanlagt 1,6 miljarder kronor vilket motsvarar en årlig ökning av intäkterna med 1 procent. Fördelningen av intäkterna på de olika inkomstslagen framgår av tabell 5.10. Det energislag som dominerar i grupperna övrigt är oljeprodukter. Tabellen illustrerar effekten av den offentligfinansiellt neutrala omläggning riksdagen beslutat om där koldioxidskatten ges ökad tyngd i förhållande till energiskatten.

Tabell 5.10 Skatt på energi

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Energiskatt	38,3	38,4	39,2	39,7	39,9
varav					
elektrisk kraft	11,3	12,7	12,8	13,0	13,2
bensin	19,3	18,2	18,6	18,8	18,6
övrigt	7,7	7,6	7,8	8,0	8,1
Koldioxidskatt	12,0	16,7	16,6	16,8	16,8
varav					
bensin	4,6	6,0	5,8	5,9	5,8
övrigt	7,4	10,8	10,8	10,9	11,0
Svavelskatt samt skatt på råttolja	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Från och med 2001 ökar koldioxidskattens procentuella andel av de totala intäkterna från 25 till 30 procent. Energiskatten som nästan uteslutande utgör de resterande skatteintäkterna minskar från 75 till 70 procent av de totala intäkterna. Svavelskatten samt skatten på råttolja bidrar endast med 2 promille av de totala intäkterna.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen har intäkterna reviderats ned med 0,3–0,6 miljarder kronor 2001–2004.

Skatt på vägtrafik

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	6,6	7,0	7,8	7,9	7,9	8,0
Diff. BP2001	0,0	0,1	0,0	-0,1	-0,1	

Under skatt på vägtrafik redovisas fordonsskatt och vägtrafikavgifter. Fordonsskatt utgår på personbilar, bussar, lastbilar, motorcyklar, traktorer, tunga terrängvagnar, motorredskap och släpvagnar. Skatten beräknas efter fordonets skattevikt. Vägtrafikavgift utgår på trafik med lastbilar och lastbilsekipage som har totalvikt på minst 12 ton. För svenskregistrerade lastbilar gäller vägtrafikavgift på hela vägnätet samt att fordonsskatten reduceras för berörda lastbilar. För utländska fordon betalas vägtrafikavgift för färd på motorvägar samt på vissa europavägar som inte är motorvägar.

Nivåskillnaden mellan 2000 och 2001 på 0,8 miljarder kronor förklaras av två faktorer. Från och med i år redovisas även vägtrafikavgifterna under skatt på vägtrafik, vilket ökar intäkterna med 0,6–0,7 miljarder kronor årligen. Den resterande ökningen beror i huvudsak på att den lägre skattesats som gällt för dieseldrivna personbilar av 1993 års modell och äldre tas bort. Från och med den 1 januari i år gäller samma skattesats för dieseldrivna personbilar oberoende av årsmodell.

Prognosen stämmer i huvudsak överens med den som gjordes i beräkningen till budgetpropositionen för 2001. Antagandet om tillväxten i fordonsparken är oförändrat för 2001–2004.

Övriga skatter på varor och tjänster

Miljarder kronor

	1999	Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	6,9	8,3	8,9	9,1	9,3	9,1
Diff. BP2001	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	

Under övriga skatter på varor och tjänster redovisas tullmedel, jordbrukstullar och sockeravgif-

ter, övriga skatter på import, försäljningsskatt på motorfordon, skatt på elektrisk kraft från kärnkraftverk, särskild skatt mot försurning, avfallsskatt, skatt på bekämpnings- och gödselmedel, Systembolaget AB:s inlevererade överskott, skatt på annonser och reklam, skatt på spel samt övriga skatter på varor och tjänster. Den största enskilda skatten är tullmedel, vilken står för närmare hälften av intäkterna i gruppen.

Den ojämna utvecklingen mellan 1999 och 2000 beror på införandet av avfallsskatten, vilken ökade intäkterna med 1,1 miljarder kronor 2000. Från och med i år redovisas avgifter på bekämpnings- och gödselmedel som skatter. Detta ökar intäkterna med 0,5 miljarder kronor 2001–2004. En motverkande effekt om 0,3 miljarder kronor uppstår genom att försäljningsskatten på motorfordon är borttagen fr.o.m. den 1 januari 2001.

I jämförelse med beräkningen till budgetpropositionen för 2001 är prognosen för de kommande tre åren i huvudsak oförändrad.

5.2.6 Restförda skatter m.m.

Miljarder kronor

	Utfall 1999	Prognos 2000	2001	2002	2003	2004
Diff BP2001		-1,9	-3,0	-4,0	-4,5	

Under restförda skatter m.m. redovisas revideringar av skatter som gjorts efter taxeringen, restförda skatter samt vissa nedsättningar av skatter. Skatterna kan ändras efter inkomståret genom exempelvis revisioner, omräkningar och överklaganden. Om revideringen är till den skattskyldiges nackdel redovisas detta som en tillkommande skatt medan en ändring till den skattskyldiges fördel redovisas som en restitution. I redovisningen hänförs dessa skatter inte till ett specifikt inkomstår. De debiterade skatterna kommer aldrig i sin helhet in till staten utan en viss del restförs hos kronofogdemyndigheten. En del av detta belopp kan kronofogdemyndigheten driva in medan resterande belopp så småningom skrivs av. En redovisning av de periodiserade skatterna utan hänsyn tagen till restitutioner, tillkommande skatter, nedsättningar eller restförda skatter innebär i regel en över-skattning av de totala skatterna.

Tabell 5.11 Nedsatta och restförda skatter m.m.

Miljarder kronor

	Utfall 1999	Prognos 2000	2001	2002	2003	2004
Nedsättning		-1,3	-3,8	-4,9	-4,9	-4,9
varav						
anställn.stöd		-1,3	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
kompetensutv.			-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
bredband			-0,8	-0,6	-0,6	-0,6
sjöfart				-1,3	-1,3	-1,3
Restfört	-3,1	-5,0	-5,5	-5,4	-5,6	-5,7
Övrigt	2,8	1,6	1,0	1,0	0,8	0,9
Totalt	-0,3	-4,8	-8,3	-9,2	-9,6	-9,6

Avvikelserna jämfört med beräkningen till budgetpropositionen beror på anställningsstödet, det aviserade stödet till sjöfarten samt en ökning av de restförda skatterna. Anställningsstödet redovisades i budgetpropositionen som en nedsättning under socialavgifter. Detta innebär att den redovisade avvikelsen mot budgetpropositionen blir överskattad.

5.3 Offentliga sektorns inkomster enligt nationalräkenskaperna

Skatteinkomsterna svarar för nästan 90 procent av den offentliga sektorns totala inkomster. De skatter som ingår i den offentliga sektorns inkomster enligt nationalräkenskaperna (NR) skiljer sig från de periodiserade skatterna i flera avseenden, vilket framgår av tabell 5.12.

Mervärdesskatt som betalas av kommuner samt skatter som tillhör Europeiska unionen ingår inte som en del av NR-skatterna. De delar av avgiften till EU-budgeten som avser tullar samt den momsbaseade delen av avgiften tillhör definitionsmässigt EU. Ytterligare en skillnad är att även en del andra avgifter enligt NR redovisas som skatter. Bland dessa kan nämnas insättningsgarantin, avgifter till kärnbränslefonden och inlevererat överskott från AB Svenska Spel. Resterande skillnad utgörs av periodiseringseffekter, som uppkommer när debiteringen av skatten sker efter det inkomstår som skatten avser.

Mellan 2000 och 2004 ökar skatterna med ca 150 miljarder kronor både enligt NR och enligt den periodiserade redovisningen. Skillnaden i förändring, jämfört med budgetpropositionen, mellan NR-skatterna och de periodiserade skatterna förklaras av periodiseringseffekter.

Tabell 5.12 Periodiserade skatter, skatter enligt NR samt skattekvoten

Miljarder kronor och procent

	Prognos				
	2000	2001	2002	2003	2004
Periodiserade skatter	1131	1140	1181	1239	1283
- Kommunmoms	28	29	30	31	32
- EU-skatter	13	13	8	8	6
+ Övriga NR-skatter	7	6	6	6	6
+ Periodiseringseffekter	3	17	1	-7	0
= Summa NR-skatter	1100	1120	1149	1198	1250
Skattekvot	53,4	52,3	51,2	51,1	51,0
Diff. BP2001					
Periodiserade skatter	14	6	5	7	
NR-skatter	25	9	8	7	

I tabell 5.13 redovisas den offentliga sektorns skatteinkomster fördelat på sektorer samt övriga inkomster. I absoluta tal beräknas kommunsektorns skatter öka med 74 miljarder kronor under prognosperioden. Ökningen för pensionssystemet och staten beräknas uppgå till 17 respektive 58 miljarder kronor under motsvarande period.

Tabell 5.13 Offentliga sektorns totala inkomster

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004
Staten	628	625	637	655	686
Pensionssystemet	135	136	141	147	152
Kommunerna	338	358	371	397	412
S:a NR-skatter	1100	1120	1149	1198	1250
Övriga inkomster	138	128	131	138	145
S:a NR-inkomster	1239	1247	1281	1336	1395
Diff. BP2001					
Skatter	25	9	8	7	
Övriga inkomster	0	0	0	0	

Den relativt svaga utvecklingen för staten beror till stor del på andra steget i inkomstskattereformen. Den underliggande förändringen för staten, dvs. exklusive regeländringar, uppgår till ca 83 miljarder kronor. Den underliggande förändringen av kommunskatterna uppgår till 58 miljarder kronor. Både kommunsektorns och pensionssystemets inkomster följer i stort sett löneutvecklingen. Övriga inkomster är relativt stabila under perioden med en liten ökning 2003 och 2004.

5.4 Statsbudgetens inkomster – kassamässig redovisning

I avsnitt 5.4 redovisas statsbudgetens inkomster, som utgörs av skatter och övriga inkomster. De senare består främst av inkomster av statlig verksamhet, försäljning av statlig egendom samt bidrag från EU. Inkomsterna på statsbudgeten är i huvudsak kassamässiga.

5.4.1 Skatter

Övergången från periodiserad till kassamässig redovisning

I avsnitt 5.2 redovisas skatterna periodiserat. Det innebär att de är beräknade utifrån gällande skatteregler och de inkomster den skattskyldige har ett visst inkomstår. De periodiserade skatterna avser hela den offentliga sektorn, medan statsbudgeten enbart omfattar statens skatteinkomster. Statsbudgetens inkomster redovisas huvudsakligen kassamässigt, vilket innebär att det är de skatter och avgifter som under budgetåret betalas in till staten som redovisas. Skillnaden mellan intäkter, dvs. periodiserade skatter, och inkomster, dvs. kassamässiga skatter, förklaras i huvudsak av förskjutningar i den månatliga uppbörden och av att vissa skatter betalas in som preliminära skatter med slutreglering ett till två år senare. För det skatteslag som omfattas av skattekontot finns ytterligare skillnader genom att inkomsttitlarna inte redovisar inbetalda utan debiterade skatter. För t.ex. inkomsttiteln *Juridiska personers inkomstskatt* innebär detta att underuttaget av slutlig skatt avseende inkomståret 1999 (kvarstående skatt) redovisas som inkomst budgetåret 2000 trots att betalningen i huvudsak sker 2001. Om betalningen avviker från de deklarerade beloppen redovisas denna skillnad mot *Betalningsdifferenser, skattekonto*. Betalningsdifferensen kan således redovisa antingen ett positivt eller ett negativt belopp. Debiteringen av juridiska personers underuttag av slutlig skatt påverkar betalningsdifferensen negativt 2000. År 2001 när betalningen sker blir betalningsdifferensen positiv.

För de skatter som ingår i den samordnade uppbörden, och som omförs från titlarna fysiska och juridiska personers inkomstskatt, kan skillnaden bli än större. Den fastighets- och förmögenhetsskatt som redovisas i statsbudgeten avser den periodiserade skatten två år tillbaka i tiden.

Detta innebär att fastighetsskatten som avser 2001 redovisas mot inkomsttiteln fastighetsskatt i statsbudgeten först 2003.

Redovisningsordningen innebär att vissa titlar redovisar ett mellanting mellan intäkt och inkomst medan andra endast redovisar inkomster. Statsbudgetens totala skatter blir däremot alltid kassamässigt redovisade eftersom även betalningsdifferenser ingår.

Utöver uppbördsförskjutningar förklaras skillnaden mellan statens periodiserade skatter och statsbudgetens skatter av förskjutningar i utbetalningar till kommunsektorn och pensionsystemet. Statens utbetalningar av kommunalskatt avseende inkomståret 2001 baseras på de uppräkningsfaktorer som regeringen fastställde i september 2000. Om det kommunala skatteunderlaget utvecklas snabbare än prognosen innebär detta att de högre kommunalskatterna, i form av preliminärskatter, tillfaller staten innevarande år medan kommunerna får del av denna ökning som en slutreglering först två år senare. Även gentemot pensionsystemet förekommer slutregleringar. Redovisningen av enskilda inkomsttitlar framgår av tabell 5.15.

1000 Skatter m.m.

De inkomster som i statsbudgeten redovisas under inkomsttypen *Skatter m.m.* skiljer sig från de periodiserade skatterna för staten. Som framgår av tabell 5.14 förklaras skillnaden av dels den kommunala utjämningsavgiften, dels betalningsförskjutningar.

Tabell 5.14 Statsbudgetens skatter

	2000	2001	2002	2003	2004
Periodiserade skatter, offentlig sektor	1131	1140	1181	1239	1283
– Kommunsektorn	335	354	367	397	412
– Pensionssystemet	147	154	160	166	172
= Periodiserade skatter, staten	649	632	654	677	698
+ Utjämningsavgift	19	19	19	19	19
+ Betalningsförskjutning	5	10	-12	-13	-3
= Statsbudgetens skatter	673	661	662	682	715
Diff. BP2001	19	10	-4	-9	

Den kommunala utjämningsavgiften, som enbart är en inomkommunal avgift, bruttoredo visas i statsbudgeten, vilket innebär att inkomsterna redovisas på statsbudgetens inkomstsida medan

Tabell 5.15 Statsbudgetens inkomster 2000–2004

Miljarder kronor

Budgetår		Utfall 2000	Prognos			
			2001	2002	2003	2004
1000	Skatter m.m.	672,8	660,8	661,7	682,4	715,2
1100	Skatt på inkomst	127,5	101,7	85,6	87,9	102,2
varav	1111 Fysiska personers inkomstskatt	50,3	16,8	10,6	15,8	22,5
	1121 Juridiska personers inkomstskatt	71,7	80,1	70,4	67,6	75,2
	Övriga inkomstskatter	5,5	4,8	4,6	4,5	4,5
1200	Socialavgifter och allmän pensionsavgift	225,9	234,5	242,2	251,8	261,6
varav	Inkomster	369,0	386,1	402,1	417,2	432,9
	Utgifter	143,1	151,6	159,8	165,4	171,3
1300	Skatt på egendom	38,3	39,3	38,6	37,9	39,8
varav	1310 Skatt på fast egendom	24,8	23,3	23,2	23,2	24,8
	1320 Förmögenhetsskatt	6,0	8,6	7,9	7,1	7,3
	1330 Arvs- och gåvoskatt	2,5	2,6	2,6	2,7	2,7
	1341 Stämpelskatt	4,9	4,8	4,9	4,9	5,0
1400	Skatt på varor och tjänster	265,5	277,2	286,5	295,2	302,8
varav	1411 Mervärdesskatt	182,9	187,7	195,6	204,0	211,9
	1424 Tobaksskatt	7,8	7,7	7,8	7,8	7,6
	1425 Alkoholskatt	10,9	10,8	10,4	9,6	8,8
	1428 Energiskatt	49,4	54,4	55,8	56,6	56,9
	1460 Skatt på vägtrafik	6,9	7,8	7,8	7,9	8,0
	1470 Skatt på import	3,8	4,0	4,2	4,3	4,6
	Övriga skatter på varor och tjänster	3,9	4,7	4,9	4,9	5,0
1500	Utjämningsavgift	19,2	19,2	19,2	19,2	19,2
1600	Betalningsdifferenser	-3,5	-7,3	-5,5	-4,7	-5,5
1700	Nedsättningar		-3,8	-4,9	-4,9	-4,9
2000	Inkomster av statens verksamhet	45,5	39,5	28,9	29,1	29,6
varav	2411 Inkomster av statens aktier	16,8	4,9	4,1	4,1	4,8
3000	Inkomster av försäld egendom	61,5	15,0	15,0	15,0	15,0
varav	3312 Övriga inkomster av försäld egendom	61,5	15,0	15,0	15,0	15,0
4000	Återbetalning av lån	2,5	2,4	2,4	2,3	2,2
5000	Kalkylmässiga inkomster	8,6	8,1	8,2	8,4	8,4
6000	Bidrag m.m. från EU	9,0	9,5	11,6	11,6	10,7
Statsbudgetens totala inkomster		800,0	735,3	727,7	748,7	781,1

utgifterna redovisas på statsbudgetens utgiftssida.

Under prognosperioden beräknas statsbudgetens skatteinkomster öka med 42 miljarder kronor. År 2001 minskar emellertid inkomsterna med 12 miljarder kronor, vilket förklaras av andra steget i den påbörjade inkomstskattereformen. Nedgången beror även på en relativt stor slutreglering av kommunalskatter. År 2002 ökar inkomsterna med endast 1 miljard kronor. Den svaga utvecklingen beror dels på att skatten på

Alectas, f.d. SPP, överskottsmedel antas betalas under 2001, dels på stora kommunala slutregleringar 2002.

Jämfört med beräkningen till budgetpropositionen för 2001 har skatteinkomsterna ökat 2000 och 2001 men minskat 2002 och 2003.

5.4.2 Övriga inkomster

Statsbudgetens övriga inkomster beräknas uppgå till 75 miljarder kronor i år och till ca 66 miljarder kronor per år 2002 till 2004. Förklaringen till att inkomsterna beräknas bli 9 miljarder högre i år är att Riksbanken föreslagit en extrautdelning där halva utdelningen, motsvarande 10 miljarder kronor, antas inlevereras på inkomsttitel.

Av de övriga inkomsterna utgör, under perioden 2001 till 2004, försäljning av statligt aktieinnehav 15 miljarder kronor per år, bidrag från EU m.m. 10–12 miljarder kronor per år, Riksbankens inlevererade överskott 7–8 miljarder kronor per år, statliga pensionsavgifter 7 miljarder kronor per år, offentligrättsliga avgifter 6 miljarder kronor per år och inkomster av statens aktier 4–5 miljarder kronor per år.

2000 Inkomster av statens verksamhet

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	45,5	39,5	28,9	29,1	29,6
Diff. BP2001	-0,1	10,5	0,9	1,9	

Under denna inkomsttyp redovisas Riksbankens inlevererade överskott, Inlevererat överskott från AB Svenska Spel, Inkomster från statens aktier samt Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor.

År 2000 uppgick inkomsterna till 45,5 miljarder kronor. Detta historiskt sett höga utfall förklaras till stor del av att drygt 11 miljarder kronor inlevererades i samband med Stattums försäljning av Pharmacia & Upjohn. År 2001 beräknas inkomsterna uppgå till knappt 40 miljarder kronor, varav 10 miljarder kronor består av en extrautdelning (i likvida medel) från Riksbanken till följd av bankens överkapitalisering. I beräkningen antas den föreslagna extrautdelningen, som totalt uppgår till 20 miljarder kronor, till hälften bestå av likvida medel och till hälften av statspapper. Den del av extrautdelningen som består av likvida medel levereras in på inkomsttitel medan den del som består av statspapper skrivs av mot statsskulden (se skulddispositioner avsnitt 4.4.4). Beslut om extrautdelningens sammansättning och storlek fattas av riksdagen under våren. För åren 2002 till 2004

beräknas inga extraordinära inkomster varför inkomsterna stabiliseras runt 29 miljarder kronor.

Jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2001 ökar inkomsterna, utöver den föreslagna extrautdelningen, med 1–2 miljarder kronor per år. Ökningen förklaras till största delen av att Riksbankens inlevererade överskott nu beräknas bli något högre.

3000 Inkomster av försäld egendom

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	61,5	15,0	15,0	15,0	15,0
Diff. BP2001	0,0	0,0	0,0	0,0	

Under denna inkomsttyp redovisas försäljning av olika typer av statens egendom. Statligt ägda bolag utgör vanligtvis den största delen.

År 2000 uppgick inkomsterna till 61,5 miljarder kronor. Inkomsterna består främst av försäljningen av aktier i Telia AB som uppgick till 61 miljarder kronor. Resterande del utgjordes av försäljning av aktier i Celsius AB. Under perioden 2001–2004 budgeteras 60 miljarder kronor i försäljningsinkomster, vilket motsvarar 15 miljarder kronor per år. Försäljningsbeloppen och tidpunkterna är behäftade med stor osäkerhet

I förhållande till bedömningen i budgetpropositionen sker inga förändringar.

4000 Återbetalning av lån

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	2,5	2,4	2,4	2,3	2,2
Diff. BP2001	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	

Under denna inkomsttyp redovisas bl.a. återbetalningar av studiemedel men även återbetalningar av andra lån såsom landsbygdslån och lån avseende såddfinansiering samt amorteringar på reverser som Stiftelsen Norrlandsfonden överlåtit till staten som ersättning för överlåtna lokaliseringsslån och regionala utvecklingslån. Återbetalning av studiemedel utgör merparten av inkomsterna.

År 2000 uppgick inkomsterna till 2,5 miljarder kronor. Under perioden 2001–2004 beräknas inkomster bli i stort sett oförändrade mellan åren.

I förhållande till bedömningen i budgetpropositionen för 2001 är inkomstutvecklingen ungefär densamma.

5000 Kalkylmässiga inkomster

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	8,6	8,1	8,2	8,4	8,4
Diff. BP2001	0,2	-0,8	-0,7	-0,7	

Statliga pensionsavgifter utgör merparten av inkomsterna under denna inkomsttyp. År 2000 uppgick inkomsterna till 8,6 miljarder kronor, vilket är drygt 3 miljarder kronor högre än tidigare år. Ökningen jämfört med tidigare år förklaras av att myndigheterna fr.o.m. 2000 har det fulla kostnadsansvaret för tjänstepensioner m.m. Under perioden 2001–2004 beräknas inkomsterna uppgå till drygt 8 miljarder kronor. Ökningen under perioden förklaras till viss del av den förväntade löneutvecklingen i ekonomin.

I jämförelse med bedömningen i budgetpropositionen för 2001 beräknas inkomsterna bli 0,7 miljarder kronor lägre. Merparten av nedrevideringen beror på av att det införts en ny prognosmodell för premier till tjänstepensioner m.m.

6000 Bidrag m.m. från EU

Miljarder kronor

	Utfall	Prognos			
	2000	2001	2002	2003	2004
Aktuell beräkning	9,0	9,5	11,6	11,6	10,7
Diff. BP2001	-1,2	-1,1	-0,3	0,5	

Under denna inkomsttyp redovisas bidrag från olika EG-fonder. De största enskilda bidragen avser arealbidrag och bidrag från EG:s socialfond.

År 2000 uppgick inkomsterna till 9,0 miljarder kronor, vilket är ungefär samma nivå som inkomsterna bedöms uppgå till innevarande år. För perioden 2002–2004 bedöms inkomsterna uppgå till ca 11 miljarder kronor. Prognoserna är

dock osäkra. För regional- och socialfonden ligger osäkerheten framför allt i att prognostisera kommande års utbetalningar, vilka i sin tur ligger till grund för de utbetalande myndigheternas rekvisitioner från Europeiska kommissionen.

I förhållande till beräkningen i budgetpropositionen för 2001 beräknas inkomsterna bli något lägre 2001 och 2002 men något högre 2003.

5.5 Kommunsatser

Kommunernas skatteinkomster är framför allt beroende av lönesummans utveckling, dvs. systerlönesättning och timlön. Även utvecklingen av skattepliktiga transfereringar är viktig. Av skatteunderlaget 2000 utgörs 70 procent av löner, 20 procent av pensioner och 7,5 procent av transfereringar exklusive pensioner medan inkomst av näringsverksamhet endast utgör 2,5 procent. Nivån på skatterna är även beroende av den kommunala utdebiteringen. Medelutdebiteringen 2001 är 20,57 procent för kommunerna och 9,97 procent för landstingen, dvs. totalt 30,53 procent. Jämfört med 2000 är det en ökning med 0,15 procentenheter.

Kommunalskatterna kan redovisas enligt tre olika redovisningsprinciper: periodiserat avseende inkomståret, enligt nationalräkenskaperna (NR) och kassamässigt avseende budgetåret (utbetalat). Den kassamässiga skatten utgörs dels av ett förskott avseende inkomståret, dels av en slutavräkning som avser inkomståret två år tidigare. Slutregleringar påverkar de kassamässiga skatterna t.o.m. 2003. Även NR-skatterna påverkas av slutregleringarna, men endast med ett års eftersläpning, vilket innebär att NR-skatterna överensstämmer med den periodiserade skatten fr.o.m. 2003. I tabell 5.16 redovisas den beräknade utvecklingen av kommunernas och landstingens skatteunderlag 1999–2004.

I jämförelse med beräkningen till budgetpropositionen har skatteunderlaget för 2000 reviderats upp främst till följd av högre lönesumma. Revideringen medför även en större slutreglering 2002.

Tabell 5.16 Utvecklingen av skatteunderlaget 1999–2004

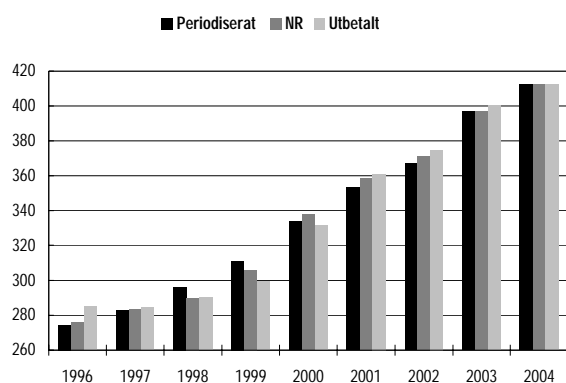
Procent

	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Aktuell beräkning</i>	7,0	5,3	4,0	8,0	4,0
BP2001	5,8	6,0	5,1	3,9	6,8
VP2000	5,5	5,8	4,0	3,8	4,1
<i>Akkumulerat</i>					
Aktuell beräkning	7,0	12,6	17,1	26,5	31,5
BP2001	5,8	12,2	17,9	22,5	30,8
VP2000	5,5	11,6	16,1	20,5	25,4

Utvecklingen av skatterna under prognosperioden framgår av diagram 5.4. Mellan 1998 och 2004 beräknas de periodiserade skatterna öka med 116 miljarder kronor, vilket är betydligt mindre än ökningen av NR-skatterna och de utbetalda skatterna, vilka vardera ökar med ca 122 miljarder kronor.

Diagram 5.4 Kommun- och landstingsskatter

Miljarder kronor

Att ökningen är betydligt större i de senare fallen beror på slutregleringar av kommunalskatt avseende tidigare år. Den periodiserade skatten påverkas av den begränsade avdragsrätten för allmän pensionsavgift 2000 och 2001 samt av det högre grundavdraget 2001. Dessa ändringar ökar kommunskatterna med 5 miljarder kronor 2000 och med 8 miljarder kronor 2001. De ökade intäkterna till följd av regeländringarna medför dock ingen inkomstförstärkning för kommuner och landsting, eftersom en motsvarande nivå-sänkning görs av de generella statsbidragen.

5.6 Skattekvoten

Skattekvoten visar förhållandet mellan det totala skatteuttaget och BNP. Det finns flera olika definitioner av skattekvoten och i regel är de inter-

nationellt bestämda. Den vanligaste definitionen av skattekvoten är den som baseras på skatter redovisade enligt NR. Denna skattekvot är dock inte strikt periodiserad, eftersom skillnaden mellan slutlig skatt och preliminär skatt räknas till påföljande år. Skattekvoten är således beroende av när i tiden den skattskyldige väljer att betala sin skatt, vilket inte är fallet med den skattekvot som beräknas utifrån en fullständig periodisering av skatterna. En skatteändring för ett visst år påverkar den periodiserade skattekvoten för samma år medan detta inte behöver vara fallet vid beräkningen av NR:s skattekvot.

Internationella jämförelser av skattekvoter är svåra att göra, eftersom olika länders skattelagstiftningar behandlar inkomster och avdrag på skilda sätt. Ett land som t.ex. ger sitt stöd till barnfamiljer via en transferering får en högre skattekvot, särskilt om transfereringen är skattepliktig, jämfört med det land som i stället ger sitt stöd som ett avdrag eller skattereduktion. Transfereringar till hushåll behandlas skattemässigt mycket olika bland OECD-länderna. I vissa länder är huvuddelen av transfereringarna skattepliktig medan det motsatta förhållandet gäller i andra länder. Sverige tillhör den grupp av länder inom OECD som har en hög andel skattepliktiga transfereringar. Ett alternativ vid internationella jämförelser är därför att exkludera skatter på offentliga transfereringar vid beräkning av skattekvoten. Även om det går att korrigera för en del av olikheterna i skatte- och transfereringssystemen, blir länderjämförelser än dock haltande, eftersom man även efter en sådan korrigering inte tar hänsyn till hur de olika ländernas trygghetssystem finansieras. Exempelvis har vissa länder relativt stora inslag av obligatoriska avtalsförsäkringar – som för den enskilde individen har en skattelikhande karaktär – medan andra länder finansierar samma typ av försäkringar via skattemedel. Vid en mer omfattande länderjämförelse av skattekvoten, i syfte att ge den en mer rättvisande ekonomisk innebörd, bör man så långt som möjligt korrigera för detta. Sådana korrigeringar är emellertid mycket svåra att göra.

En jämförelse av den okorrigerade skattekvoten över tiden ger dock en indikation om hur skattenivån i olika länder utvecklas. I tabell 5.17 redovisas skattekvoten 1998 samt förändringen av skattekvoten mellan 1990 och 1998 för ett antal OECD-länder. Länderna är indelade i olika grupper beroende på vilken inverkan de skattepliktiga transfereringarna har på skattekvoten. I

den första gruppen förklarar skatteplikten högst 0,5 procentenheter av skattekvoten medan den i tredje gruppen förklarar mellan 5 och 6 procentenheter. Av tabellen framgår att skattekvoten under perioden minskat i fyra länder medan den i flertalet länder ökat med mellan två och tre procentenheter.

5.17 Skattekvoten 1998, förändring av skattekvoten 1990–1998 samt skattepliktiga transfereringars inverkan på skattekvoten för ett urval av OECD-länder

Procent av BNP

Ländergruppering efter transfereringars inverkan på skattekvoten i procentenheter	Redovisad skattekvot	Förändring 1990–1998
0,0–0,5 procentenheter		
Irland	32,2	-1,4
Australien	29,9	0,6
Storbritannien	37,2	1,2
Förenta staterna	28,9	2,2
0,5–3,0 procentenheter		
Norge	43,6	1,8
Belgien	45,9	2,8
Italien	42,7	3,8
Tyskland	37,0	4,4
5,0–6,0 procentenheter		
Nederländerna	41,0	-1,8
Sverige	52,0	-1,7
Danmark	49,8	2,7
Uppgift saknas		
Japan	28,4	-2,5
Luxemburg	41,5	0,8
Spanien	34,2	1,2
Kanada	37,4	1,3
Finland	46,2	1,5
Korea	21,1	2,0
Island	33,6	2,2
Frankrike	45,2	2,2
Österrike	44,4	4,2
Schweiz	35,1	4,2
Grekland	33,7	4,3
Portugal	34,2	4,6
Turkiet	38,3	8,7
OECD-totalt	37,0	2,0
EU-15	41,3	2,1

Anm: Transfereringarnas inverkan på skattekvoten avser inkomståret 1995. Förändringen för Sverige del förklaras i huvudsak av statens och kommunernas avlyfta moms.
Källa: OECD.

I tabell 5.18 redovisas skattekvoten för perioden 1999–2004 dels enligt NR:s definition, dels beräknad utifrån de periodiserade skatterna. Den periodiserade skattekvoten minskar under prognosperioden med undantag för 2003. Den ökning som då sker förklaras av införandet av garantipensioner. Denna omläggning av pensionerna medför endast en marginell ökning av de offentliga nettoutgifterna, mindre än 0,05 procentenheter, medan skattekvoten ökar med 0,6 procentenheter.

Tabell 5.18 Skattekvot enligt nationalräkenskaperna (NR) och periodiserad skattekvot

Procent

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Skattekvot enl. NR	52,9	53,4	52,3	51,2	51,1	51,0
Periodiserad skattekvot	53,3	53,4	51,6	51,3	51,5	51,0
Periodiserad skattekvot exkl. skatt på transfereringar m.m.	49,1	49,2	47,4	47,0	46,6	46,2

Anm: Skattekvoten enligt NR inkluderar även skatter som tillhör EU.

Dessutom redovisas den periodiserade skattekvoten exklusive skatt på offentliga transfereringar och för 1999 exklusive den frivilliga delen av kyrkoskatten. Vid beräkningen av skattekvoten skall även vissa avgifter, som inte ingår i redovisningen av de periodiserade skatterna, läggas till. Till dessa hör bland annat bankgarantiavgifter och avgifter till kärnbränslefonden. I samtliga redovisade skattekvoter ingår de ovan nämnda avgifterna.